

08. Sınıf

TC.İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

DYK-KURS DEĞERLENDİRME

6.HAFTA

11 – 17 Kasım 2019

✓ **Mondros Ateşkes Antlaşması**

Sonrası Anadolu'da Durum

- Kuva-i Milliye'nin Doğuşu
- Yararlı ve Zararlı Cemiyetler
- İşgallere Karşı Sergilenen Tutum

01. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra ülkenin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarılması için bazı kurtuluş çareleri ortaya atılarak çalışmalar yapılmıştır.

Bu doğrultuda kurulan;

- İngiliz Muhipleri
- Wilson Prensipleri
- Kilikyalılar
- Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk

cemiyetlerinin amaçları arasında aşağıdaki kurtuluş çarelerinden hangisi yoktur?

- A) İngiliz himayesine girmek
- B) Amerikan mandasını istemek
- C) Topyekûn millî mücadeleye girişmek
- D) Bölgesel kurtuluş çarelerine başvurmak

(2016-2017 TEOG 1)

02. Aşağıdaki cemiyetlerden hangisinin kuruluş amacı ; **Mustafa Kemal'in**

topyekûn (Birlikte) mücadele fikrine uygundur?

A) **Trakya Paşaeli Cemiyeti:** Trakya'nın Yunanlılar tarafından işgalini önlemek amacıyla kurulmuştur.

B) **Kilikyalılar Cemiyeti:** Çukurova Bölgesi'nin Fransızlar ve Ermeniler tarafından işgalini önlemeyi amaçlamıştır.

C) **Millî Kongre Cemiyeti:** Türklere yönelik gerçek dışı yayınlara belgelerle cevap vermeyi ve millî kuvvetleri bir çatı altında toplamayı hedeflemiştir.

D) **İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti:** İzmir'in Yunanlılar tarafından haksız işgaline karşı silahlı direnişi örgütlemiştir.

(2016-2017 TEOG 1)

03. Aşağıda "**Millî (Yararlı) Cemiyetler**" ve "**Millî Varlığa Düşman Cemiyetler**" e ait bazı özellikler numaralanmış olarak verilmiştir:

I. Güçlü bir devletin himayesine girmeyi kurtuluş olarak görmüşlerdir.

II. Basın ve yayın yoluyla millî bilinci uyandırmaya çalışmışlardır.

III. İşgalci güçlerle iş birliği yapmışlardır.

IV. İşgal güçlerine karşı silahlı direnişte bulunmuşlardır.

Bu özelliklerin "Millî Cemiyetler" ve "Millî Varlığa Düşman Cemiyetler" başlıkları altında sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru yapılmıştır?

Milli Cemiyetler

**Milli Varlığa
Zararlı Cemiyetler**

A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve IV	II ve III
C)	II ve III	I ve IV
D)	II ve IV	I ve III

(2016-2017 TEOG 1 MAZERET)

04. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Yönetimi'nin, **Mondros Ateşkes Antlaşması'nın uygulanması** karşısında "**Teslimiyetçi Bir Tutum**" içinde olduğunun göstergesidir?

- A) Osmanlı Mebusan Meclisi'ni toplaması
- B) İstanbul'daki Meclisin, Misakımillî'yi onaylaması
- C) Temsil Heyeti ile Amasya Görüşmelerini yapması
- D) Halkı işgaller karşısında sükûnete davet etmesi

05. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'nun işgaline karşı Türk halkı, yerel direniş örgütleri kurarak , birlikte kendi bölgelerinde kararlı bir şekilde mücadele etti.

Buna göre, Türk halkının işgaller karşısında;

- I- Teslimiyetçi ve kayıtsız,
- II- Vatansever ve milliyetçi,
- III- Uzlaşmacı ve savaş karşıtı
- IV- Fedakâr ve dayanışmacı

tutumlarından hangilerini gösterdiği söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve III C) II ve IV D) I, III ve IV

06- (I) Osmanlı yönetimi, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgallere karşı sessiz kalıyordu. (II) Yönetime göre işgale direnmek imkânsıydı ve istekler yerine getirilerek belki uygun şartlar da bir anlaşmaya varılabilirdi. (III) Ülkenin hemen her yerinde kargaşa ve düzensizlik vardı, halk ne yapacağını bilemez hâldeydi. (IV) Ancak işgallerin başlamasıyla birlikte Türk halkı kimseden emir ve talimat almadan vatanını, toprağını savunmaya başladı.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde, Osmanlı yönetiminin işgallere karşı duyarsız kalmasının sebebi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV
(2014-2015 TEOG 1)

07. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra, İtilaf Devletleri'nin Anadolu'yu işgale başlaması karşısında Osmanlı Devleti'nin tepkisiz kalması üzerine; Türk milletinin bağımsız yaşama ve vatanı kurtarma duygusuyla ortaya çıkan bölgesel silahlı direniş hareketine "**Kuvayı Milliye**" denir.

Bu tanıma göre Kuvayı Milliye'nin ortaya çıkmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Ulusal egemenliğe dayalı devlet kurma
B) Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısındaki tutumu
C) Anadolu'nun işgal edilmesi
D) Türk halkının vatanı koruma ve bağımsız yaşama arzusu

08. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra ülke yer yer işgal edilmişti. Azınlıklar işgalci güçlerle iş birliği yaparak vatanımızın bölünmesi için çalışıyordu. Osmanlı idaresi ise olaylara karşı halkı sükûnete çağırırmaktaydı. Kurtuluşu kendisinde gören halk, Kuvayı Milliye birliklerini kurarak düşmanla mücadeleyi başlattı.

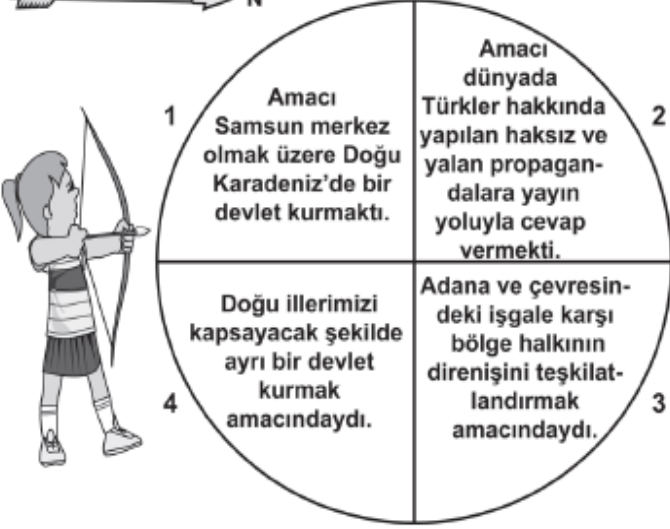
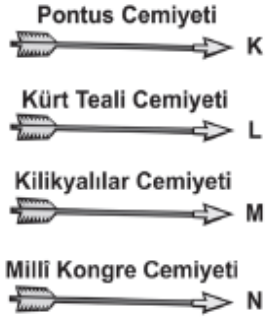
Buna göre "Kuvayı Milliye Ruhu"nun oluşmasında;

- I. İstanbul yönetiminin pasif tutumu
- II. İtilaf Devletleri'nin Anadolu'yu işgali
- III. Azınlıkların faaliyetleri
- IV. Millet Meclisine karşı isyanların çıkması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I, II ve III
C) I, III ve IV D) I, II, III ve IV

09.

Yukarıdaki oklarla yandaki hedefleri vurmak isteyen okçu çocuğun, aşağıdakilerin hangisiyle isabetli atış yaptığı söylenebilir?

	K	L	M	N
A)	3	1	4	2
B)	2	3	1	4
C)	1	3	4	2
D)	1	4	3	2

(SBS 2008-2009)

10. Millî Kongre Cemiyeti, 29 Kasım 1918 tarihinde 70 kadar cemiyetten ikişer temsilcinin katılması ile cemiyetler üstü bir teşkilat olarak kuruldu. Amacı, dünyada Türkler hakkında yapılan haksız ve yalan propagandalara basın-yayın, medya yoluyla cevap vermektir.

Paragraftan, Millî Kongre Cemiyeti ile ilgili hangi bilgiye ulaşılamaz?

- A) Kuruluş amacına B) Nasıl kurulduğuna
C) Nerede kurulduğuna D) Mücadele yöntemine
(2013-2014 TEOG 1 MAZERET)

11.

- Trakya-Paşaeli Cemiyeti, Edirne ve çevresini;
- İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti, İzmir ve çevresini;
- Vilâyat-ı Şarkıye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti) de doğu illerimizi işgal etmek isteyen düşmana karşı kurulmuşlardır.

Bu bilgilerden yola çıkarak, sözü edilen cemiyetler hakkında çıkarılabilecek ortak özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tek merkezden yönetildikleri
B) Bölgesel amaçlı kuruldukları
C) Yunanlılara karşı oluşturuldukları
D) İstanbul Hükûmetince desteklendikleri

(2013-2014 TEOG 1)

12. Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu halkında işgallere karşı millî bilincin uyandığının bir göstergesidir?

- A) Kuva-yi İnzibatiye adı verilen askerî gücün oluşturulması
B) Hıyanet-i Vatan Kanunu'nun çıkarılması
C) Amasya Görüşmelerinin yapılması
D) Direniş cemiyetlerinin kurulması

(2013-2014 TEOG 1 MAZERET)

13. 1919 sonlarında, İstanbul'da Rum Patrikhane-si tarafından kurulmuş olan **Mavri Mira Cemiyeti**; Trakya, İstanbul ve Batı Anadolu'da Büyük Yunanistan'ı kurarak Bizans İmparatorluğu'nu yeniden diriltmek istiyordu.

Bu açıklamaya göre, Mavri Mira Cemiyetinin "Zararlı" cemiyet olarak nitelendirilmesinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Aldığı isim B) Kuruluş amacı
C) Kurulduğu yer D) Kuruluş tarihi
(2013-2014 TEOG 2)

14. Millî varlığa düşman cemiyetlerden bazıları, ülkenin kurtuluşunun Osmanlı Hükûmetinin vereceği kararları uygulayarak gerçekleşeceğini, bir kısmı da yabancı ve güçlü bir devletin himayesi-yesine girmekle sağlanabileceğini savunuyorlardı.

Yalnızca bu bilgidan, "Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin;

- I- Manda ve himayeyi savundukları
- II- Millî Mücadele'ye karşı oldukları
- III- İstanbul Hükûmetine ve padişaha bağlı kaldıkları
- IV- İtilaf Devletleri tarafından desteklendikleri

özelliklerinden hangileri çıkarılabilir?

- A) I ve III B) I, II ve III C) I, II ve IV D) I, III ve IV
(2013-2014 TEOG 2 MAZERET)

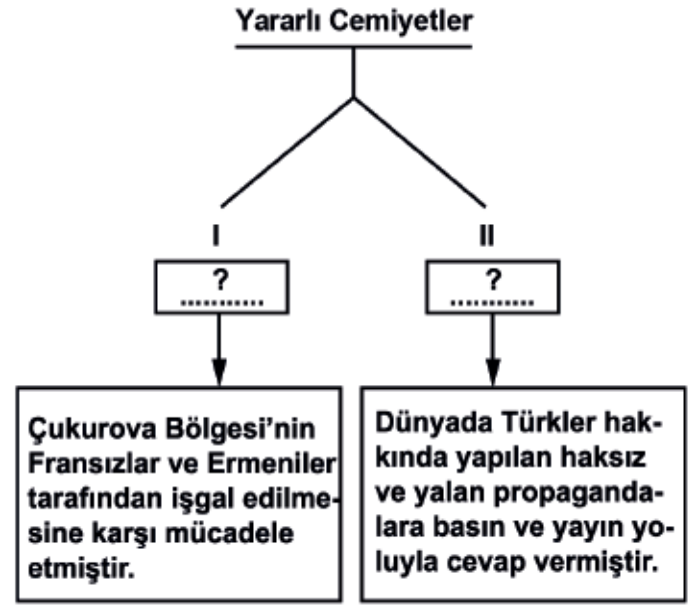
15. Millî cemiyetler, faaliyet gösterdikleri bölgeleri kurtarma amacındaydılar. Kuruldukları bölgelerde halkı örgütlüyorlar, kongre ve protesto mitingleri düzenliyorlar, işgal güçlerine karşı silahlı direnişte bulunuyorlardı.

Bu bilgiye göre millî cemiyetler için aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Kuruluşlarından itibaren birlikte hareket etmişlerdir.
- B) Bağımsızlık ruhuyla kurulmuşlardır.
- C) İşgalci devletlere karşı mücadele vermişlerdir.
- D) Bulundukları bölgelerde halkı teşkilatlandır-maya çalışmışlardır.

(2014-2015 TEOG 1)

16.

Diyagramda numaralandırılarak boş bırakılan "?" yerlere, aşağıdakilerden cemiyetlerden hangileri getirilmelidir?

I	II
A) Kilikyalılar Cemiyeti	Milli Kongre Cemiyeti
B) Milli Kongre Cemiyeti	Kilikyalılar Cemiyeti
C) İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti	Trakya Paşaeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti
D) D.Anadolu Müdafa-i Hukuk Cemiyeti	Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti
- (2014-2015 TEOG 1)

17. Düşmanların çemberi altında olan hükûmetin emirlerini, ordu yerine getirecek durumda değil-dir. Bu yüzden ki vatani savunma ve koruma görevi doğrudan doğruya milletin kendisine yönelmiş bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal Paşa'nın bu sözünü doğrulamaktadır?

- A) **Düzenli Ordu**'ya geçilmesi
- B) **Kuvayı Milliye**'nin ortaya çıkışı
- C) **Teşkilatı Esasiye**'nin kabulü
- D) **Kuvayı İnzibatiye**'nin kurulması

(2014-2015 TEOG 2 MAZERET)

18. " ...Bir ilk ışık, ilk kıpırtı doğudaki,
Erzurum Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti...
Bir umut, bir canlanış Trakya'da,
Trakya ve Paşaeli Cemiyeti...
Bir yeşil sürgün sanki ölü kütükte,
Trabzon ve Havalisi Koruma Cemiyeti...
Ve işte bir fırtına ki, savuruvorecek Ege'yi,
Ve umudu değil, ölümü paylaşamayan
yiğitler...

Ve bir ölüm andı İzmir'deki Reddi İlhak..."

Orhan ASENA

"Karalar ve Aklar Üstüne" adlı şiirin bu bölümünden **"Millî Cemiyetler"** in hangi özelliği çıkarılabilir?

- A) Azınlıklara karşı ortaya çıkmaları
- B) Bölgesel amaçlı kurulmaları
- C) Basın-yayın yolunu kullanmaları
- D) Vatansever Türk aydınları tarafından kurulmaları

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

19.

MİLLÎ CEMİYETLER	
Adı	Kuruluş Amacı
Trakya - Paşaeli Cemiyeti	Trakya'nın Yunanistan'a verilmesini önlemek
Kilikyalılar Cemiyeti	Çukurova Bölgesi'ni Fransız ve Ermenilere karşı savunmak
Reddi İlhak Cemiyeti	İzmir'in Yunanlılara verilmesini önlemek

Bu tabloya göre aşağıdakilerden hangisi millî cemiyetlerin ortak özelliği olarak söylenemez?

- A) İşgallere karşı ortak hareket etmişlerdir.
- B) Bölgesel amaçlı faaliyet göstermişlerdir.
- C) Vatanseverlik duygusuyla hareket etmişlerdir.
- D) İşgal güçleri ile mücadele etmişlerdir.

(2015-2016 TEOG 1)

İngiliz Muhipleri Cemiyeti üye kimlik kartı

20. **"İngiliz Muhipleri Cemiyeti"** , Osmanlı Devleti'ni İngiliz mandası yani hâkimiyeti altına almayı amaçlamıştır. Tek kurtuluş yolunun İngiliz hükûmetinin isteklerine boyun eğmekle olacağını halka yaymaya çalışmıştır.

Cemiyetin kuruluş amacı ve faaliyetleri dikkate alındığında;

- I. Teslimiyetçilik
- II. Milliyetçilik
- III. Bağımsızlık
- IV. Mücadelecilik

anlayışlarından hangilerine göre hareket ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) I, III ve IV

(2015-2016 TEOG 1 MAZERET)

KONU ÖZETİ

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI
SONRASINDA ANADOLU'DA DURUM❖ MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI'NIN
UYGULANMASI ve KUVA-İ MİLLİYE

13 Kasım 1918'de İtilaf Devleti Donanmaları'na ait bir filo, ateşkesin **1.Maddesi** uyarınca Çanakkale İstanbul boğazlarındaki askeri tesisleri işgal etti. Aralık 1918 ve Ocak 1919 aylarında Fransız ve İngiliz birlikleri, **10. Madde** uyarınca Antakya, İskenderun, Adana, Tarsus, Kilis ve Antep'i işgal ettiler. Bu durum, güney illerimizdeki halkın **Kuva-i Milliye Ruhu (Vatanı Sahiplenme Ruhu)** ile hareket ederek vatanını koruma ve sahip çıkma duygusunun ortaya çıkmasını sağlamıştır.

❖ KUVA-İ MİLLİYE'NİN DOĞUŞU

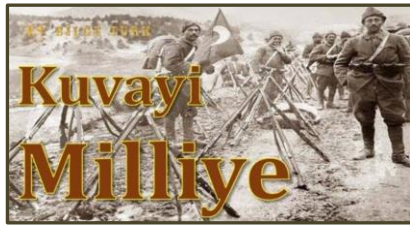
• **Kuva-i Milliye Nedir ?**

Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı Orduları terhis edilince ortaya çıkan askeri boşluk, halkın işgallere karşı kendiliğinden mücadele etme gerekliliğini doğurdu, bu amaçla kurulan birliklere **Kuvayi Milliye** birlikleri denir.

• **Kuva-i Milliye'nin Kuruluşu?**

Birinci Dünya Savaşından yenilgiyle ayrılan **Osmanlı Devleti**, Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra Anadolu'nun işgal edilmesine karşı tepkisiz kalmıştı. Bunun üzerine işgallere karşı **"Bölgesel"**, mücadele eden **Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri** kuruldu.

Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı orduları terhis edilince ortaya çıkan askeri boşluk, halkın işgallere karşı

kendiliğinden mücadele etme gerekliliğini doğurdu. "**Kuva-i Milliye Birlikleri**" adı verilen bu güçler, işgalci orduları yıpratmak ve yavaşlatmak için mücadele veriyorlardı. Halk tarafından kurulan bu kuvvetlerin eylemlerine **"Kuva-i Milliye Hareketi"** denilir.

"Kuva-i Milliye" hareketinin kurtuluş savaşı açısından çok önemli bir anlamı vardır, hareket yurdun düşman işgalinden kurtarılmasında büyük rol oynamıştır.

Kuva-i Milliye Hareketi, *Kurtuluş Savaşı* zamanında işgallerden kurtulmak isteyen Türk halkı tarafından gönüllük esasına dayanılarak meydana getirilmiştir.

• **Kuva-i Milliye Ruhu Nedir ?**

İşgallere karşı yurdun her yerinde kurulan cemiyetlerle, bunların düzenlediği mitinglerle, silahlı direniş örgütleriyle varlığını kabul ettirmeye çalışan davranış biçimi, **Kuva-i Milliye** ruhu olarak adlandırılır.

• **Kuva-i Milliye Kahramanları Kimlerdir?**

Kuva-i Milliye Hareketi içinde bulunarak vatani düşman işgalinden kurtarmak için çarpışan bir çok gönüllü askerin adına rastlamak mümkündür.

Halkın içinden çıkarak vatani için canını ortaya koyan bu kişilerin adları tarihte **Kuva-i Milliye Kahramanları** olarak anılmaktadır.

Peki kimdir bu Kuva-i Milliye Kahramanları...

Bugünün Türkiye'si için canını ortaya koyarak vatan müdafaası yapan o kahramanlardan bazıları; Şehit Sakıp Bey, Polat Bey, Kartal Bey, Müslüman Bey, Aslan Bey ve İslam Bey...

Kuva-i Milliye Hareketi içinde sadece erkek kahramanlar bulunmuyordu elbette...

Vatani için gözünü kırpmadan canını ortaya koyan kadın kahramanlarda bulunmaktadır. Kuvayi milliye denilince akla gelen kadın kahramanlardan bazıları; Şerife Bacı, Kara Fatma, Onbaşı Halime Çavuş ve Halide Edip Adıvar...

Kuvayi Milliye
Kahramanı Kara
Fatma

• **Kuva-i Milliye Kime Karşı Kurulmuştur ?**

Kuvayi Milliye birlikleri güneyde Fransızlara, batıda Yunanlara karşı koyarak işgalleri engellemeye çalıştı. Ermeni ve Rum çetelerine karşı halkı korudu.

Anadolu'ya silah ve cephane kaçırılmasında rol oynadı. Bu birlikler, Büyük Millet Meclisi'ne (BMM) karşı çıkarılan ayaklanmaların bastırılmasında son derece etkili oldu. Milli bilinç **Kuva-i Milliye Ruhu** etrafında gelişti.

Kuva-i Milliye Bozulması ve Düzenli Ordu'nun Kurulması

Zamanla **Kuva-i Milliye** birliklerinin eksik ve olumsuz tarafları ortaya çıkmaya başladı. Her şeyden önce, düzenli ordu özelliği taşıyorlardı. Terhis edilmiş ordunun subay ve erlerinin dışında, aydınlar, gençler, efeler ve diğer gönüllülerden oluşan birliklerdi. Halktan destek görüyor, tüm ihtiyaçları halk tarafından karşılanıyordu. Ancak bazı Kuvayi Milliyeciler, kişisel çıkarları için zaman zaman halka karşı baskı ve zor kullanıyorlardı.

TBMM'ye karşı çıkartılan ayaklanmaların bastırılmasında önemli roller üstlenen bu birliklerden bazıları bir süre sonra meclise karşı olumsuz bir tutum içine girdi. **Çerkez Ethem** ve **Demirci Mehmet Efe** gibi bazı Kuvayi milliyeciler, TBMM otoritesine ve düzenli orduya girmeyi reddedip ayaklandı.

Kuva-i Milliye; Kurtuluş Savaşı sırasında ortaya çıkan, düşmanla en güç koşullarda mücadele eden ve bağımsızlık ruhunu simgeleyen bir harekettir. Batı Cephesi'nde Kuvayimilliyecilerin görevi, düzenli ordunun kurulmasıyla sona ermiştir.

❖ CEMİYETLER

* Yararlı (Milli) Cemiyetler

Trakya - Paşaeli Müdafaa-i hukuk-milliyeciler Cemiyeti	Trakya'nın Yunanistan'a verilmesini önlemek
Trabzon Muhafaza-i hukuk-milliyeciler Cemiyeti	Trabzon ve civarında Pontus Devleti'nin kurulmasını önlemek
Kilikyalılar Cemiyeti	Çukurova bölgesini Fransız ve Ermenilere karşı savunmak
Doğu Anadolu Müdafaa-i hukuk-milliyeciler Cemiyeti	Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemek, Doğu Anadolu'da Türk nüfusunun azalmasını engellemek
Reddi İlhak Cemiyeti	İzmir ve civarının Türk olduğunu ispat etmek, İzmir'in Yunanlılara verilmesini önlemek
Milli Kongre Cemiyeti	Türkler hakkında dünyada yapılmış ve yapılmakta olan propagandalara yayın yoluyla karşı koymak
İzmir Müdafaa-i hukuk Cemiyeti	İzmir'i Yunanlılara vermemek ve İzmir'in Türk olduğunu kanıtlamak
Anadolu Kadınları Müdafaa-i vatan Cemiyeti	Ülkenin uğradığı işgali protesto etmek ve orduya yardım toplamak

* Zararlı Cemiyetler

ADI SOYADI	NO:
MERKEZ ORTAOKULU	SINIFI:

A B C D
1 ○ ○ ○ ○ ○
2 ○ ○ ○ ○ ○
3 ○ ○ ○ ○ ○
4 ○ ○ ○ ○ ○
5 ○ ○ ○ ○ ○
6 ○ ○ ○ ○ ○
7 ○ ○ ○ ○ ○
8 ○ ○ ○ ○ ○
9 ○ ○ ○ ○ ○
10 ○ ○ ○ ○ ○

A B C D
11 ○ ○ ○ ○ ○
12 ○ ○ ○ ○ ○
13 ○ ○ ○ ○ ○
14 ○ ○ ○ ○ ○
15 ○ ○ ○ ○ ○
16 ○ ○ ○ ○ ○
17 ○ ○ ○ ○ ○
18 ○ ○ ○ ○ ○
19 ○ ○ ○ ○ ○
20 ○ ○ ○ ○ ○